

Ghidul de identificare a principalelor specii de buruieni ce constituie „vegetația nedorită” pe pajiști

(Anexă la “GHIDUL fermierului privind eco-condiționalitatea”)

-
1. *Arctium lappa* (brusture, lipan)
 2. *Carduus nutans* (scaiete, ciulin)
 3. *Conium maculatum* (cucută)
 4. *Eryngium campestre* (scaiul dracului, rostogol)
 5. *Euphorbia cyparissias* (alior, laptele câinelui)
 6. *Pteridium aquilinum* (feriga de câmp, țolul lupului)
 7. *Rumex acetosella* (măcrișul mărunț, măcrișul iepurelui)
 8. *Veratrum album* (stirigoaie, steregoaie)
 9. *Xanthium spinosum* (dracilă, holéră, scai tăăresc)
 10. *Xanthium strumarium* (cornac, cornuți, scaietele popii)

1. *Arctium lappa* (brusture, lipan)

Plantă bială, dicotiledonată, din familia Asteraceae.

Rădăcina este pivotantă, cărnoasă, atingând 50-60 cm adâncime.

Tulpina se dezvoltă în al doilea an, fiind ramificată și păroasă, cărnoasă, brunie la exterior și albicioasă la interior, înaltă de până la 2 m.

Frunzele sunt pubescente pe partea inferioară, dispuse altern. Cele inferioare sunt foarte mari (70-80 cm), lung pețiolate, rotunjite la bază, cu marginea întreagă și acoperă solul în primul an. Frunzele superioare sunt mai mici.

Florile sunt purpurii, dispuse în inflorescențe (capitule) globuloase, înconjurare de bractee încovoiate la vârf, în formă de cârlig.

Brusturele constituie o problemă pe pajiști prin faptul că nu este consumat de animale și împiedică dezvoltarea altor specii cu valoare furajeră, sufocând vegetația. Capitulele sale (ciulini) se agață foarte ușor de blana animalelor, de îmbrăcăminte, saci și alte materiale textile, facilitând răspândirea plantei la distanțe mari. Depreciază calitatea lânii, creând probleme mari la prelucrarea acesteia.

Crește în culturi, livezi, pe pajiști, pe marginea drumului, în toate zonele, de la câmpie până la munte, fiind rezistent la secetă și temperaturi extreme.

Planta trebuie distrusă în faza de rozetă, înainte de a emite tulpini, prin stropire cu erbicide, sau cu sapa, prin tăiere sub colet pentru a nu regenera.

2. *Carduus nutans* (scaiete, ciulin)

Plantă bienală, dicotiledonată, din familia Asteraceae.

Tulpina se dezvoltă în al doilea an (în verile calde, chiar din primul an). Este dreaptă, groasă, costată, cu țepi, ramificată la vârf, înaltă de până la 1,5 m.

Frunzele sunt glabre, uneori dens păroase pe nervurile inferioare, cu margini adânc serate spre lobate; nervurile se extind spre margini ca spini; frunzele bazale, de culoare verde închis, sunt dispuse în rozetă, având 15 - 50 cm lungime și 2-10 cm lățime; frunzele din partea superioară a tulpinii sunt lanceolate, puternic lobate, având până la 25 cm lungime și 10 cm lățime, cu 3-5 spini de 2-5 mm pe marginea fiecărui lob.

Inflorescența este de tip capitul, solitar, de 3-6 cm în diametru, de formă sferic-turtită, adesea “aplecat” la maturitate, purtând flori la partea superioară și câteva rânduri de bractee lanceolate la baza sa, terminate cu spini.

Florile propriu-zise sunt subțiri, tubulare, de culoare roz, roșcat sau purpuriu, frumos mirositoare. Perioada de înflorire: mai – august.

Fructele sunt mici, cu un smoc de perișori de cca 2 cm lungime, uniți la bază. Semințele pot rămâne germinabile în sol peste 10 ani.

Crește pe pajiști, terenuri nelucrate.

Este o buruiană periculoasă, agresivă, deoarece se dezvoltă rapid, sufocând vegetația. Planta trebuie distrusă în faza de rozetă, înainte de a emite tulpini, fie prin stropire cu erbicide, fie cu sapa, prin tăiere sub colet, pentru a nu regenera. Dacă au apărut inflorescențele, acestea trebuie tăiate și arse, după ce se usucă, întrucât semințele (până la 120.000 pe plantă) se răspândesc ușor prin vânt la câțiva kilometri distanță, datorită smocului de perișori (papus) care le însoțește.

3. *Conium maculatum* (cucuta)

Plantă perenă, dicotiledonată, din familia Apiaceae.

Rădăcina este pivotantă, albă, cărnoasă.

Tulpina, de 1,5-2,5 m înălțime, este puternic ramificată, netedă, fistuloasă, fin striată, cu pete roșietice-brunii mai ales spre bază.

Frunzele sunt mari (50 cm lungime, 40 cm lățime), păroase, de 2-4 ori penat sectate, asemănătoare cu cele de pătrunjel.

Frunzele și rădăcina au un miros puternic, neplăcut, când sunt zdrobite.

Florile sunt mici, albe, grupate în inflorescențe de tip umbelă, cu diametrul de 10-15 cm.

Fructele sunt ovale, glabre, de cca 3-4 mm lungime.

Crește în toată țara, de la șes până la munte, fiind întâlnită în sărături, locuri ruderaie, tufărișuri. Planta are miros de șoarece.

Toate părțile plantei, în stare verde sau uscată, sunt toxice pentru animale și om, având efect paralic asupra sistemului nervos, putând cauza moartea, prin ingerare.

Planta trebuie distrusă cu sapa sau prin stropire cu erbicide.

4. *Eryngium campestre* (scaiul dracului, rostogol)

Plantă erbacee, perenă, dicotiledonată, din familia Apiaceae.

Tulpina este aproape globulos ramificată și albicioasă.

Frunzele sunt rigide, sectate și spinoase, alb-verzui.

Florile mici, albe, sunt grupate în inflorescențe capituliforme, înconjurată de un involucru țepos.

Fructele sunt mici, cu spinișori.

Crește îndeosebi pe pășuni uscate.

Această buruiană nu este consumată de către animale. Mai mult, datorită țepilor, animalele nu pot paște nici iarba din imediata apropiere.

Planta trebuie distrusă cu sapa sau prin stropire cu erbicide. Dacă plantele au ajuns la maturitate, trebuie arse, în acest fel distrugându-se și semințele.

5. *Euphorbia cyparissias* (alior, laptele câinelui)

Plantă erbacee, perenă, dicotiledonată, din familia Euphorbiaceae.

Tulpinile, înalte de până la 30 cm, sunt drepte, fără perișori, provenind dintr-un rizom târător.

Frunzele sunt înguste, întregi, lipsite de pețiol, au culoare verde-închis și lungimea de până la 3 cm.

Inflorescența este o umbelă, compusă din peste 10 flori cu pedicele lungi de peste 2 cm.

Bracteele florilor, ca niște petale (involucru), sunt de culoare verde gălbui, spre toamnă căpătând culoare roșietică.

Este răspândită pe pajiștile din zona de câmpie, până în etajul pădurilor de conifere.

Se înmulțește mai mult prin rizomi, semințele fiind, în general, neviabile.

Întreaga plantă este toxică, atât în stare verde, cât și uscată. Sucul lăptos (latex) conținut în frunze și tupini provoacă iritații grave la contactul cu pielea. Cauzează inflamații, însoțite de purgații și sângerări drastice dacă este consumată de animale.

Planta se distruge prin stropire cu erbicide sau cu sapa.

6. *Pteridium aquilinum* (feriga de câmp, țolul lupului)

Plantă erbacee, perenă, din familia Polypodiaceae.

Tulpina este un rizom târâtor puternic, din care se dezvoltă numeroase rădăcini ce pot ajunge până la 1-5 m adâncime, conferind plantei rezistență deosebită la secetă sau temperaturi extreme.

Pețiolul frunzei (până la 1 m lungime) are perișori la bază și prezintă un șanțuleț pe toată lungimea sa. El susține o frunză lată (0,5-1 m), triunghiulară, verde-închis, adesea în poziție orizontală. Aceasta este împărțită în 3 părți, una terminală și două opuse. Fiecare din aceste părți are formă triunghiulară și este compusă din numeroase foliole alungite, ascuțite la vârf, care, la rândul lor, sunt compuse din alte (sub)foliole apropiate, cu vârful rotunjit. Frunzele tinere, crescute primăvara din rizomi, sunt curbate la vârf și acoperite cu perișori gri-argintii.

Planta se înmulțește în principal pe cale vegetativă, prin rădăcinile crescute din rizomi, foarte puțin prin spori. Sporangii (în care se formează sporii) sunt grupați în sori liniari, care formează o linie brună continuă pe fața inferioară și la marginea ultimelor diviziuni ale limbului. Ei nu sunt acoperiți de induziu (mici aripioare), spre deosebire de alte specii de ferigi.

Planta conține substanțe toxice în toate organele plantei, putând provoca moartea animalelor care o consumă.

Feriga de câmp crește în colonii întinse la marginea pădurilor, prin poieni și pajiști, în regiunea montană.

Rizomii sunt rezistenți la foc, prin urmare, arderea nu constituie un mijloc eficace de combatere a acestei buruieni. Planta trebuie distrusă fie prin stropire cu erbicide, fie periodic, cu sapa, pe măsură ce regenerează.

7. *Rumex acetosella* (Măcrișul mărunt, măcrișul iepurelui)

Plantă erbacee, perenă, dicotiledonată, din familia Polygonaceae.

Rădăcina este un rizom puternic, adânc, din care crește o tulpină dreaptă, muchiată, de culoare roșiatică, cu șanțuri adânci, înaltă de până la 60 cm.

Frunzele sunt lanceolate, alterne, cele inferioare lungi de 15-30 cm, late de 6-10 cm, cu pețiol aripat, cele tulpinale lungi de 10-20 cm, late de 1,5-3 cm. Frunzele au culoare verde-palid pe dos și nervura mediană pronunțată.

Florile femele, de culoare roșie purpurie spre maro, sunt dispuse într-un panicul, în vârful tulpinii.

Crește pe pajiștile umede, din regiunea de câmpie, până în regiunea submontană, pe soluri sărace, nisipoase, moderat acide.

Planta conține oxalați ce conferă toxicitate plantei dacă este consumată de animale în cantitate mare, concretizată prin manifestări nervoase, iritație gastro-intestinală și tulburări renale. Cabalinele sunt foarte sensibile, moartea putând surveni la 2-3 ore de la consumul unei cantități mari de măcriș.

Planta se combate prin stropire cu erbicide sau prin distrugerea periodică, a rizomului persistent, cu sapa.

8.

***Veratrum album* (stirigoaie, steregoaie)**

Plantă perenă, monocotiledonată, din familia Liliaceae.

Prezintă un rizom cărnos și rădăcini groase.

Tulpina este cilindrică, fistuloasă, acoperită cu peri scurți.

Frunzele, în primii 2-3 ani, sunt dispuse bazal, sub formă de rozetă, apoi și tulpinal. Frunzele bazale sunt mari (lungi de 30 cm, late de 15 cm), eliptice, cu nervuri arcuate, fin pubescente pe fața ventrală, cu marginea întreagă și cu teaca alungită, tubulară. Frunzele tulpinale sunt sesile și descresc în mărime de la bază spre vârf.

După 2-3 ani, se dezvoltă o tulpină floriferă înaltă de 0,5-1,75 m, dreaptă, striată, cu flori alb-verzui, dispuse sub formă de raceme bogate în vârful tulpinilor.

Crește frecvent pe pășunile, fânețele, poienile umede din zona de deal și de munte.

Stirigoaia este o plantă foarte toxică. Întreaga plantă (dar în special rizomii și lăstarii tineri) conține numeroși glucoalcaloizi toxici pentru animale și om. Consumarea de către animale a plantei verzi sau sub formă de fân provoacă intoxicații grave cu manifestări digestive, renale, respiratorii, locomotorii-nervoase.

Planta se distruge prin stropire cu erbicide sau cu sapa.

9. *Xanthium spinosum* (dracilă, holéră, scai tăăresc)

Plantă erbacee, anuală, din familia Asteraceae

Tulpinile sunt drepte, ramificate, ajungând până la 1 m înălțime.

Frunzele, de culoare verde închis pe partea superioară și cu un puf gri pe partea inferioară, sunt lanceolate, au 3-8 cm lungime și 0,5-2,5 cm lățime. Nervura mediană este proeminentă. Frunzele sunt întregi sau împărțite în 3-5 lobi neuniformi.

Planta posedă spini galbeni, trifurcați, lungi de 1-3 cm, situați la baza frunzelor și la ramificațiile tulpinii.

Prezintă flori mici, de culoare verde, neaspectuoase. Înflorește pe tot parcursul verii, până toamna.

Fructele au 8-10 mm lungime, conțin 2 semințe și sunt acoperite cu spini îndoșiți sub formă de cârlig, care se agață de blana animalelor, hainele oamenilor și alte materiale textile, facilitând răspândirea semințelor la distanțe mari.

Buruiana constituie o problemă pe pajiști și în culturile agricole datorită spinilor foarte ascuțiți cât și ciulinilor agățători ce îngreunează tunsul oilor și depreciază calitatea lânii.

Plantele tinere sunt otrăvitoare pentru animale, în special cai și porci. De asemenea, pot provoca dermatite de contact la unele persoane.

Se combate prin stropire cu erbicide, sau prin tăiere cu sapa, după care trebuie arsă, pentru distrugerea spinilor și a fructelor, respectiv a semințelor.

10. *Xanthium strumarium* (cornac, cornuți, scaietele popii)

Plantă anuală, dicotiledonată, din familia Asteraceae.

Tulpina este viguroasă, ramificată, cu peri denși, însă lipsită de spini, având o înălțime de 50-120 cm.

Frunzele sunt de tip palmat. Cele inferioare sunt cordate-trunghiulare, neregulat lobate-dantelate (zimțate), cu peri deși și scurți pe partea inferioară; frunzele superioare sunt lanceolate.

Este o plantă monoică: florile masculine sunt sferice, verzui, amplasate la capătul lăstarilor, cele femele sunt solitare sau mai multe în axila frunzei, după fecundare având formă de arici.

Calatidiile femeiești (fructele) sunt asemănătoare cu ale holerei (*X. spinosum*). Au cca 8-20 mm lungime, au formă ovoidă, terminate cu două ciocuri, fiind acoperite cu spini cu vârful îndoit.

Crește în culturi, pe pajiști, pe marginea drumurilor, în zone cu veri calde.

Buruiana constituie o problemă pe pajiști prin faptul că plantele tinere sunt toxice pentru taurine, cai și porci, iar fructele se agață ușor de blana animalelor, îndeosebi a oilor (răspândindu-se pe această cale) și creează probleme la prelucrarea lânii, depreciindu-i calitatea.

Se combate prin stropire cu erbicide, sau prin tăiere cu sapa, după care trebuie arsă, pentru distrugerea fructelor și semințelor.

